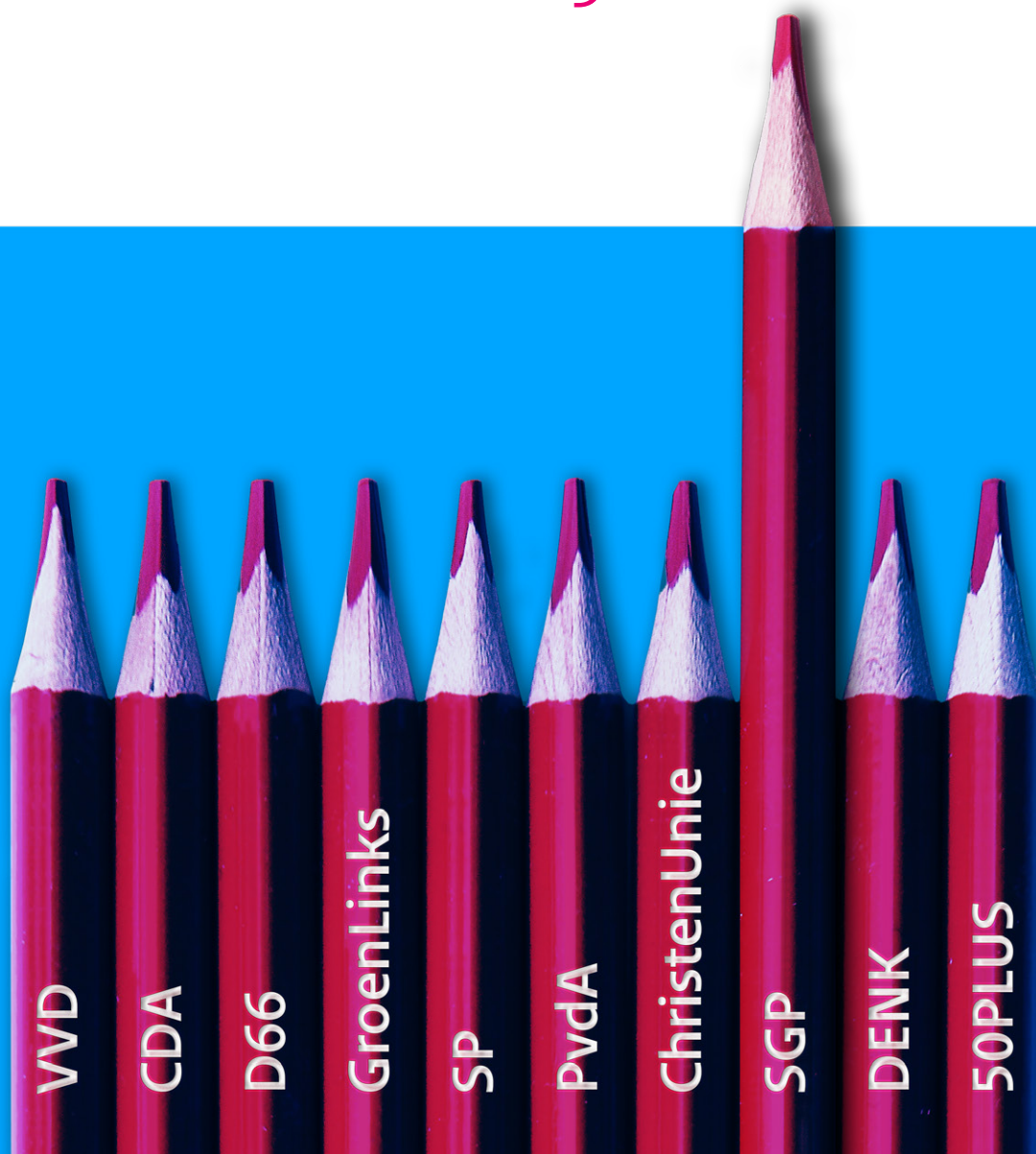

Centraal Planbureau

SGP partijhoofdstuk

Keuzes in Kaart 2022-2025

CPB

maart 2021

9 SGP

De SGP kiest ervoor zowel de overheidsuitgaven als de beleidsmatige lasten per saldo ongewijzigd te laten. Besparingen door aanpassingen in onder meer de kindregelingen en subsidietaakstellingen worden gecombineerd met een verhoging van het defensiebudget. De SGP introduceert een splitsingsstelsel, waarin belastingheffing plaatsvindt door de belastbare inkomens van beide partners in een huishouden op te tellen en vervolgens aan elk van de partners de helft toe te kennen. Daarnaast vervangt de SGP de algemene heffingskorting door een draagkrachtkorting, die in tegenstelling tot de algemene heffingskorting bepaald wordt op basis van het inkomen van het huishouden. De lastenverlichting voor gezinnen die dit per saldo oplevert, wordt gecombineerd met een verhoging van lasten op milieu.

Het beleidspakket van de SGP zorgt voor een koopkrachtverbetering en pakt neutraal uit op de economische groei in de kabinetsperiode. De stelselherziening zorgt voor een mediane koopkrachtvoortgang voor huishoudens, vooral voor alleenverdieners. Uitkeringsgerechtigden gaan er in doorsnee juist op achteruit. De lastenverlichting voor huishoudens werkt positief door op de consumptie, terwijl de economische groei wordt geremd door lagere bedrijfsinvesteringen en verminderde overheidsbestedingen. Per saldo blijven de economische groei en de werkloosheid ongewijzigd.

Op de lange termijn stijgt de inkomensgelijkheid, terwijl de structurele werkgelegenheid daalt. De stelselherziening verhoogt per saldo de inkomensgelijkheid, maar verkleint de prikkel om te gaan werken voor tweede verdieners. Het negatieve effect daarvan op de werkgelegenheid wordt deels beperkt door de AOW-maatregelen, waardoor ouderen gemiddeld langer doorwerken. De structurele uitgaven zijn lager dan de overheidsinkomsten, waardoor de financiële lasten voor toekomstige generaties afnemen.

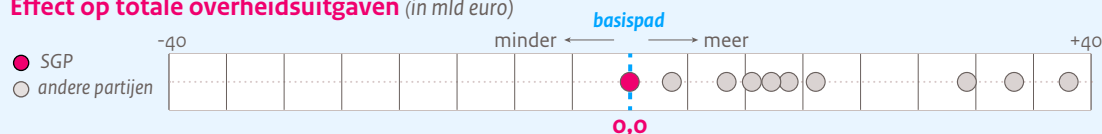
SGP: uitgaven- en lastenbeeld

Budgettair overzicht van het partijprogramma van de SGP in 2025 ten opzichte van de situatie als er in de komende regeerperiode geen beleid zou wijzigen (basispad)

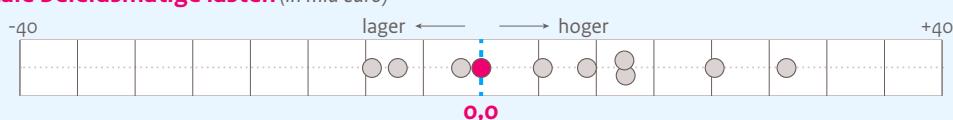

Overzicht

Effect op totale overheidsuitgaven (in mld euro)

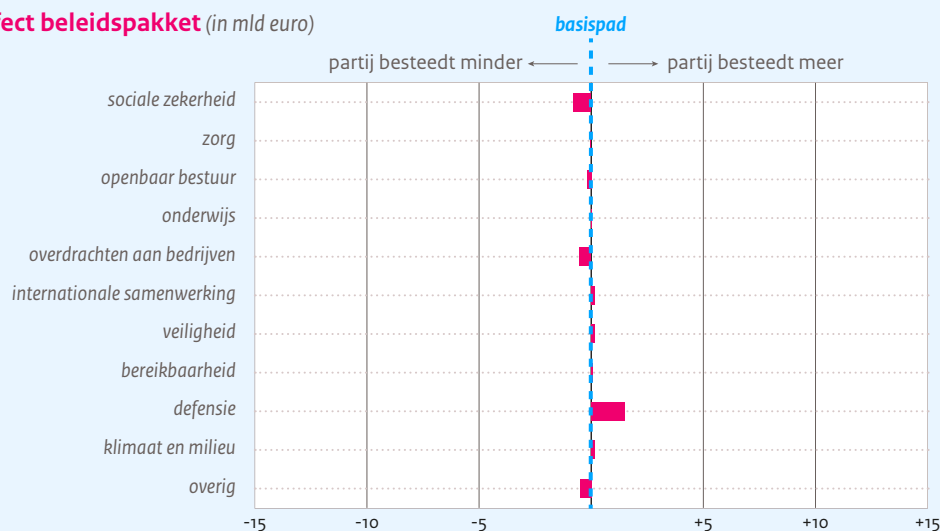

Effect op totale beleidsmatige lasten (in mld euro)

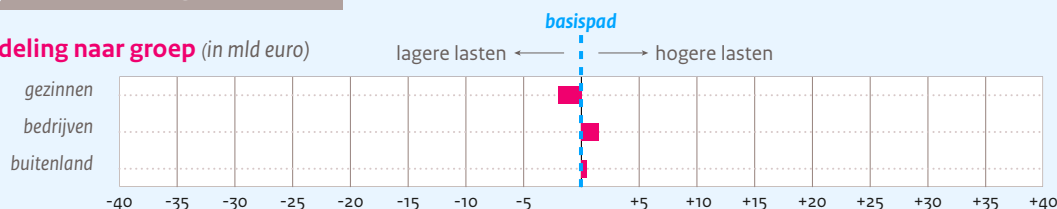
Overheidsuitgaven 2025

Effect beleidspakket (in mld euro)

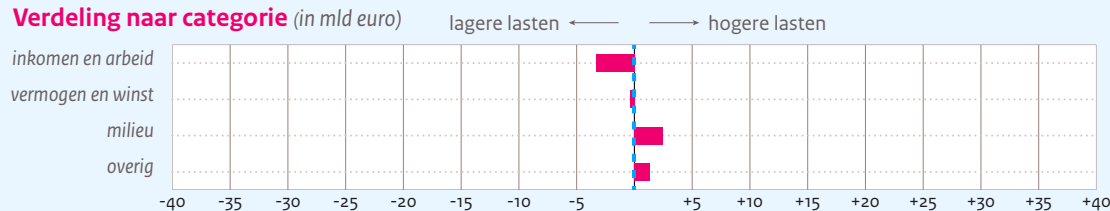

Lastenverdeling 2025

Verdeling naar groep (in mld euro)

Verdeling naar categorie (in mld euro)

Basispad

Het basispad is de verwachte ontwikkeling bij ongewijzigd beleid. Voor meer uitleg over basispaden zie hoofdstuk 12. Download [datbestand Keuzes in Kaart 2022-2025](#)

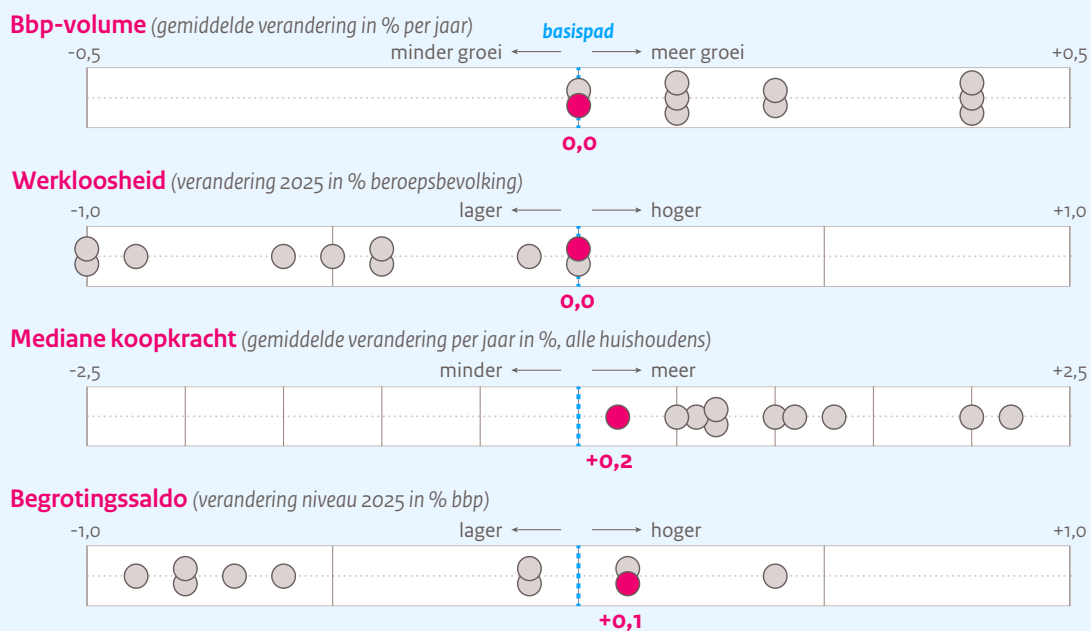
SGP: economische effecten

Overzicht van de effecten van het partijprogramma van de SGP tijdens de komende regeerperiode (middellange termijn) en daarna (lange termijn)

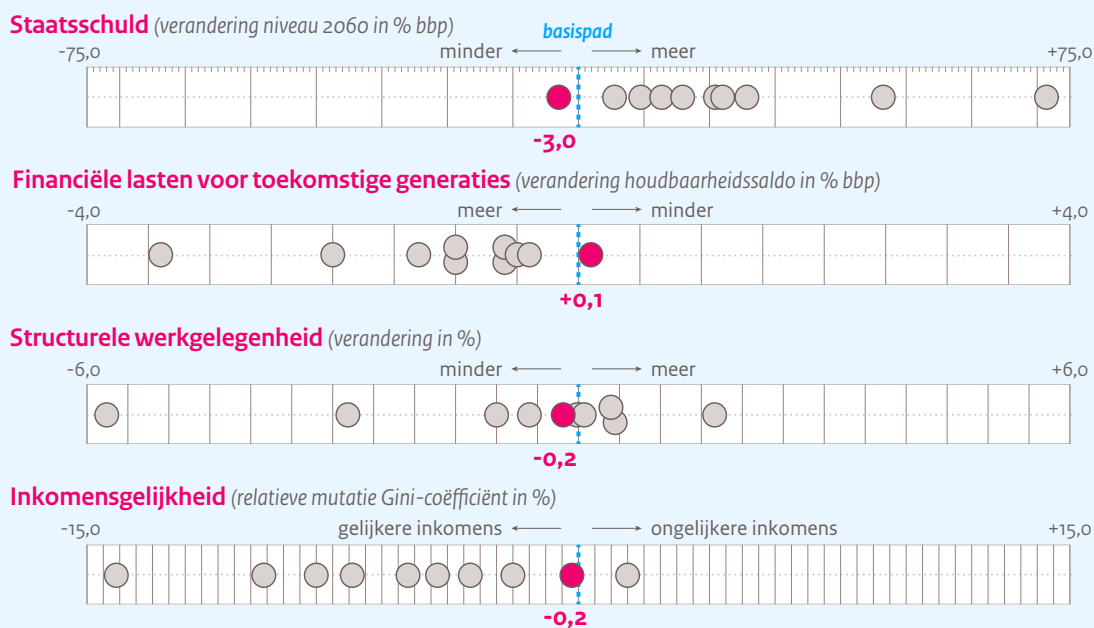

Effecten op middellange termijn (2022-2025)

● SGP
○ andere partijen

Effecten op lange termijn

Basispad

Het basispad is de ontwikkeling die het CPB verwacht bij ongewijzigd beleid. Voor meer uitleg over de basispaden, zie hoofdstuk 12.

De data van de figuren kunt u downloaden via cpb.nl of via deze link: [databestand Keuzes in Kaart 2022-2025](#)

9.1 Overheidsbegroting

Het beleidspakket van de SGP houdt de overheidsuitgaven per saldo ongewijzigd en houdt de beleidsmatige lasten per saldo ongewijzigd. Dit zijn ex-ante mutaties, dat wil zeggen zonder de macro-economische doorwerking. Deze paragraaf bespreekt de budgettaire consequenties van het pakket van de SGP voor de overheidsbegroting op hoofdlijnen, een volledig overzicht van alle maatregelen is te vinden in de bijlage. Alle in deze paragraaf genoemde getallen zijn ten opzichte van het basispad, tenzij anders aangegeven.

De SGP voert een grote stelselwijziging in de inkomenssfeer door die met name aan de lastenkant tot omvangrijke mutaties leidt. Onderdeel van deze stelselwijziging is onder meer het afschaffen van de algemene heffingskorting en de introductie van een splitsingsstelsel en een draagkrachtkorting.

In 2025 houdt de SGP de overheidsuitgaven ongewijzigd. De netto intensiveringen betreffen met name defensie en veiligheid. Per saldo wordt het meest omgebogen bij sociale zekerheid en overdrachten aan bedrijven.

Tabel 9.1 Effecten op de overheidsuitgaven van beleidspakket SGP

	Basispad		Netto intensivering beleidspakket	Beleidspakket + basispad	Basispad	Beleidspakket + basispad
	mld euro 2021	2025	2025	2025	% per jaar 2022-2025	
Sociale zekerheid	102,0	105,4	-0,8	104,6	0,8	0,6
Zorg	84,8	92,7	0,0	92,7	2,3	2,2
Openbaar bestuur	80,3	79,3	-0,2	79,1	-0,3	-0,4
Onderwijs	41,9	43,2	0,0	43,2	0,7	0,7
Overdrachten bedrijven (a)	33,5	12,8	-0,5	12,3	-21,3	-22,2
Internat. samenwerking	15,7	13,7	0,1	13,8	-3,4	-3,1
Veiligheid	13,7	13,1	0,2	13,2	-1,1	-0,8
Bereikbaarheid	12,3	14,7	0,1	14,7	4,5	4,6
Defensie	11,1	10,7	1,5	12,2	-0,9	2,4
Klimaat en milieu (b)			0,1	0,1		
Overig (b)			-0,5	-0,5		
Totaal uitgaven	395,3	385,6	0,0	385,6	-0,6	-0,6
(a) De ontwikkeling van de overheidsuitgaven in het basispad wordt sterk beïnvloed door het opwaartse effect van de corona-uitgaven in 2021. Dit speelt vooral bij de functie overdrachten aan bedrijven.						
(b) Voor de functies Klimaat en milieu en Overig is geen basispad gespecificeerd, enkel de effecten van het beleidspakket worden gerapporteerd.						

De SGP buigt per saldo 0,8 mld euro om in de **sociale zekerheid**. Dit is vooral het gevolg van een beperking van het kindgebonden budget voor alleenstaande ouders, het versoberen van de kinderopvangtoeslag en een versnelde stijging van de AOW-leeftijd. De uitgaven aan **zorg** blijven per saldo ongewijzigd. De partij voert een instrument in om de groei van de zorguitgaven in de Zvw te beperken. Daarentegen verhoogt de partij middels

een bestuurlijk akkoord de lonen van alle sectoren in de zorg. Zie paragraaf 9.2. De SGP buigt 0,2 mld euro om op **openbaar bestuur**. De uitgaven aan **onderwijs** blijven per saldo ongewijzigd. Aan **overdrachten aan bedrijven** wordt in 2025 per saldo 0,5 mld euro minder besteed. Dit komt vooral door een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds. De SGP buigt een gedeelte van het budget van het Nationaal Groeifonds om en gebruikt het budget voor een alternatieve invulling, vooral op het gebied van milieu en bereikbaarheid. Deze alternatieve invulling heeft geen effect op het EMU-saldo.

De SGP intensificeert per saldo 0,1 mld euro op **internationale samenwerking**. De SGP wil per saldo 0,2 mld euro meer uitgeven aan **veiligheid**. Op het terrein van **bereikbaarheid** komt de SGP tot een netto intensivering van 0,1 mld euro. De SGP wil per saldo 1,5 mld euro meer uitgeven aan **defensie**. De partij verhoogt het budget van defensie hiervoor. De SGP wil in 2025 per saldo 0,1 mld euro op **klimaat en milieu** intensiveren. Op de **overige uitgaven** buigt de SGP 0,5 mld euro om. Dit is het gevolg van het ombuigen op de publieke omroep.

Het beleidspakket van de SGP leidt tot een stijging van de werkgelegenheid in de **sector overheid** van 0,2% per jaar ten opzichte van het basispad. Als gevolg van het beleidspakket vindt in de **zorgsector** een daling van de werkgelegenheid plaats van 0,1% per jaar ten opzichte van het basispad.

Tabel 9.2 Werkgelegenheidseffecten bij de overheid en zorg van beleidspakket SGP

	Basispad	Basispad	Effect beleidspakket	Beleidspakket + basispad
	mln gewerkte uren, % per jaar, 2022-2025 2021			
Sector overheid	1610	-0,1	0,2	0,1
Zorg	1850	2,3	-0,1	2,2
Overheid en zorg	3460	1,2	0,0	1,2

De SGP laat de **beleidsmatige lasten** per saldo ongewijzigd ten opzichte van het basispad. **Gezinnen** betalen per saldo 2,0 mld euro minder belasting en premies. Deze lastenverlichting is voornamelijk het gevolg van het invoeren van een draagkrachtkorting voor huishoudens. Ook de introductie van een splitsingsstelsel leidt tot een lastenverlichting voor gezinnen. Tegenover deze lastenverlichtingen staan ook lastenverzwaringen, waarvan het afschaffen van de algemene heffingskorting de maatregel met het grootste budgettaire belang is. Voor **bedrijven** stijgen de beleidsmatige lasten per saldo met 1,5 mld euro. De lastenverzwaring wordt onder andere verklaard door het invoeren van een verpakkingenbelasting. Daar staat een verlaging van de Aof-premie tegenover. De beleidsmatige lasten voor het **buitenland** worden per saldo met 0,5 mld euro verhoogd.

De beleidsmatige lastenontwikkeling is ook op te bouwen vanuit de verschillende lastencategorieën. De lasten op **inkomen en arbeid** worden per saldo met 3,3 mld euro teruggebracht. Deze lasten worden met name verlicht door het invoeren van een draagkrachtkorting en een splitsingsstelsel. Door het afschaffen van de algemene heffingskorting worden de lasten daarentegen verzwaaard. De lasten op **vermogen en winst** worden per saldo met 0,4 mld euro verlicht. Deze lastenverlichting volgt onder andere uit het verhogen van de Regeling Vermindering Verhuurderheffing en het verlagen van het lage tarief in de vennootschapsbelasting. De belastingen op **milieu** worden door de SGP per saldo verzwaaard met 2,5 mld euro. Dit is vooral het gevolg van de invoering van de verpakkingenbelasting en het invoeren van een heffing op industriële luchtvervuiling. De SGP verhoogt per saldo de **overige** lasten met 1,3 mld euro. Hieraan liggen grotendeels het afschaffen van het verlaagd btw-tarief dagrecreatie en de invoering van de digitale dienstenbelasting ten grondslag.

Tabel 9.3 Effecten op lastenontwikkeling van beleidspakket SGP

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleids­pakket + basispad
<i>mutatie in mld euro</i>			
2022-2025			
Beleidsmatige lastenontwikkeling	6,2	0,0	6,3
... waarvan gezinnen	4,2	-2,0	2,2
... waarvan bedrijven	1,9	1,5	3,4
... waarvan buitenland	0,1	0,5	0,7
...			
... waarvan inkomen en arbeid	4,9	-3,3	1,6
... waarvan vermogen en winst	0,7	-0,4	0,3
... waarvan milieu	0,5	2,5	2,9
... waarvan overig	0,2	1,3	1,5
...			
Niet-EMU-relevante lasten		-0,4	-0,4
... waarvan gezinnen		0,0	0,0
... waarvan bedrijven		-0,4	-0,4
... waarvan buitenland		0,0	0,0
...			
* Substantiële (niet-EMU-relevante) lasten na kabinetsperiode. + is lastenverzwaring, - is lastenverlichting.			

Het beleidspakket van de SGP leidt tot negatieve niet-EMU-relevante lasten van 0,4 mld euro. Niet-EMU-relevante lasten zijn kosten voor gezinnen, bedrijven of het buitenland om te voldoen aan door de overheid opgelegde verplichtingen, waarvoor geen directe tegenprestatie geldt en die geen effecten hebben op de belasting- en premieontvangsten. De niet-EMU-relevante lastenverlichting van de SGP komt voort uit lagere werkgeverslasten door de verkorting van loondoorbetaling bij ziekte.

Het beleidspakket van de SGP heeft verschillende gevolgen voor decentrale overheden. De SGP wijzigt het takenpakket van decentrale overheden in beperkte mate, vooral door enkele aanpassingen in de Wmo. De SGP verhoogt daarnaast het budget van het gemeente- en provinciefonds met 0,4 mld euro. De SGP wijzigt de lokale lasten niet.

9.2 Zorg

De SGP houdt de collectieve zorguitgaven gelijk in 2025 ten opzichte van het basispad. Dit is opgebouwd uit een verlaging van de collectieve Zvw-uitgaven met 0,3 mld euro, een verhoging van de collectieve Wlz-uitgaven met 0,3 mld euro en een verhoging van de overige zorguitgaven met 0,1 mld euro.

Tabel 9.4 Effecten op belangrijkste indicatoren zorg van beleidspakket SGP

	Stand 2021	Basispad	Effect beleidspakket	Beleidspakket + basispad
	<i>mld euro</i>			<i>niveau 2025 in mld euro</i>
Curatieve zorg (Zvw)				
Collectieve uitgaven (a)	47,1	50,9	-0,3	50,6
a.g.v. (budget)maatregelen			-0,8	
eigen betalingen			0,0	
aanpassing basispakket			0,0	
overig			0,4	
Eigen betalingen (b) (in euro p.p.)	3,3 (227)	3,4 (235)	0,0 (0)	3,4 (235)
Langdurige zorg (Wlz)				
Collectieve uitgaven (a)	25,2	29,2	0,3	29,4
a.g.v. (budget)maatregelen			0,0	
eigen betalingen			0,0	
overig			0,3	
Overig (o.a. Wmo/jeugd)	12,6	12,6	0,1	12,7
Collectieve zorguitgaven (a)	84,8	92,7	0,0	92,7
(a) Nettobedragen. (b) Dit betreft de eigen betalingen onder het verplicht eigen risico voor verzekerde curatieve zorg. In het basispad is het eigen risico 400 euro per persoon in 2025 (in prijzen 2021). In lopende prijzen is dit 420 euro. Merk daarbij op dat niet iedereen het eigen risico vol maakt.				

In de **curatieve zorg** voert de SGP binnen het huidige stelsel van gereguleerde concurrentie een aantal wijzigingen door. Zo voert de SGP een kostenbeheersingsinstrument in de Zvw in, waarbij een onafhankelijke autoriteit de wettelijke opdracht krijgt om door middel van beheer van het verzekerde pakket de groei van de zorgkosten te beperken tot de groei uit hoofde van demografie en lonen en prijzen.

De SGP brengt geen wijzigingen aan in het **eigen risico** en het **verzekerde pakket**.

Verder wil de SGP een bestuurlijk akkoord afsluiten om de lonen van werknemers in de curatieve zorg en de intramurale **langdurige zorg** te verhogen.

Bij de **overige zorg** wil de SGP een bestuurlijk akkoord afsluiten om de lonen van werknemers in de Wmo en jeugdzorg te verhogen.

9.3 Macro-economische effecten

De gemiddelde bbp-groei blijft ongewijzigd ten opzichte van het basispad. Het pakket verlaagt de lasten van huishoudens middels de introductie van het splitsingsstelsel en het verlagen van het tarief in de eerste schijf van de loon- en inkomstenbelasting. Daarnaast voert de SGP een draagkrachtkorting in, die in de plaats komt van de algemene heffingskorting. Huishoudens zetten hun lastenverlichting om in een hogere consumptie, die gemiddeld 0,1%-punt per jaar meer groeit. Ondanks de intensivering in defensie nemen de overheidsbestedingen af ten opzichte van het basispad. Dit komt door lagere uitgaven aan sociale zekerheid, vanwege bezuinigingen op de kinderopvang, en op de publieke omroep. Als gevolg van de lastenverzwaring voor bedrijven nemen de bedrijfsinvesteringen af.

De werkloosheid blijft in 2025 ongewijzigd ten opzichte van het basispad. Het arbeidsaanbod blijft op de middellange termijn onveranderd. De toename in het arbeidsaanbod door AOW-maatregelen en bezuinigingen op WIA-uitkeringen valt weg tegen de daling van het arbeidsaanbod door de introductie van het splitsingsstelsel. De werkgelegenheidsgroei bij bedrijven verandert niet, omdat de productie ongewijzigd blijft.

Vanwege de lastenverlichting voor werknemers dalen de cao-lonen bij bedrijven ten opzichte van het basispad, terwijl de inflatie ongewijzigd blijft. De cao-lonen nemen met 0,1%-punt minder toe dan in het basispad, ondanks de hogere zorglonen. De verhoging van de indirecte belastingen zorgt voor een opwaarts effect op de inflatie, maar daar staat een neerwaarts effect van de lagere arbeidskosten tegenover. Per saldo dalen de reële cao-lonen ten opzichte van het basispad.

Tabel 9.5 Macro-economische effecten van beleidspakket SGP

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleids­pakket + basispad
<i>gemiddelde verandering in % per jaar, 2022-2025</i>			
Volume bestedingen en productie			
Bruto binnenlands product	1,5	0,0	1,5
Consumptie huishoudens	2,4	0,1	2,5
Overheidsbestedingen	1,2	-0,1	1,1
Investerings­bedrijven	1,4	-0,1	1,3
Uitvoer goederen en diensten	3,6	0,0	3,6
Lonen en prijzen			
Cao-loon bedrijven	1,5	-0,1	1,4
Inflatie (hicp, a)	1,5	0,0	1,5
Reële arbeidskosten bedrijven	0,4	-0,1	0,3
Arbeidsmarkt			
Werkgelegenheid (gewerkte uren)	0,9	0,0	0,9
... waarvan bedrijven	1,0	0,0	1,0
	<i>niveau 2025 in %</i>	<i>effect op niveau in %-punt</i>	<i>niveau 2025 in %</i>
Werkloze beroepsbevolking	4,5	0,0	4,5
Arbeidsinkomensquote bedrijven	74,7	-0,2	74,5
a) geharmoniseerde consumenten­prijsindex.			

9.4 Overheidssaldo en overheidsschuld

Het EMU-saldo in 2025 bedraagt -1,1% bbp door het SGP-pakket. Door de maatregelen blijft het saldo initieel ongewijzigd. De macro-economische doorwerking zorgt voor een toename van het saldo met 0,1% bbp. Het EMU-saldo komt daarmee 0,1% bbp hoger uit dan in het basispad. Het structurele EMU-saldo corrigeert voor tijdelijke effecten van het beleidspakket op de economische groei. Het beleidspakket heeft een groter effect op het structurele saldo dan op het EMU-saldo. Het structurele saldo houdt geen rekening met aanpassingen van het beleidspakket, de arbeidsmarkt en de economie na de kabinetsperiode.

Het positieve doorwerkingseffect komt door de hogere consumptie als gevolg van de lastenverlichting bij huishoudens. Deze leidt tot extra btw-opbrengsten. Het negatieve doorwerkingseffect van de lastenverzwaring voor bedrijven is tegelijkertijd beperkt, omdat op de korte termijn daarmee vooral de investeringen worden geraakt en de belastingdruk hierop relatief laag is. Gelijktijdige lastenverlichting voor huishoudens en lastenverzwaring voor bedrijven resulteren daarom in een groot doorwerkingseffect ten opzichte van het initiële effect op het EMU-saldo.

De schuldquote daalt in 2025 ten opzichte van het basispad. Dat komt zowel door de toename van het EMU-saldo als door de toename van het nominale bbp (de noemer van de schuldquote). De toename van het nominale bbp wordt veroorzaakt door een hogere bbp-prijs.

Tabel 9.6 Effecten op overheidssaldo en overheidsschuld van beleidspakket SGP

	2025
	% bbp
EMU-saldo	
Basispad	-1,2
Initieel effect beleidspakket	0,0
Doorwerkingseffect beleidspakket	0,1
EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-1,1
Structureel EMU-saldo (a)	
Basispad	-0,7
Effect beleidspakket	0,2
Structureel EMU-saldo inclusief effect beleidspakket	-0,5
EMU-schuld	
Basispad	59,7
Effect beleidspakket	-0,4
EMU-schuld inclusief effect beleidspakket	59,3
a) EMU-saldo gecorrigeerd voor de conjunctuur en bijzondere eenmalige factoren.	

9.5 Koopkrachteffecten

Als gevolg van het beleidspakket van de SGP verbetert de mediane koopkracht van alle huishoudens gemiddeld met 0,2% per jaar ten opzichte van het basispad (zie de puntenwolk en boxplot verderop in deze paragraaf). De partij introduceert een splitsingsstelsel, waarin belastingheffing plaatsvindt door de belastbare inkomens van beide partners in een huishouden op te tellen en vervolgens aan elk van de partners voor de helft toe te kennen. De partij schaft de algemene heffingskorting af en introduceert een draagkrachtkorting. In tegenstelling tot de algemene heffingskorting – die op basis van individueel inkomen wordt vastgesteld – wordt de draagkrachtkorting bepaald op basis van huishoudinkomen en -samenstelling en bouwt ook af naarmate dat huishoudinkomen hoger is. Rekening houdend met de inflatie (gemeten aan de hand van de cpi), liggen door het beleidspakket van de SGP de reële cao-lonen bij bedrijven 0,1% per jaar lager dan in het basispad.

Rond dit mediane koopkrachtbeeld is sprake van spreiding. Voor de helft van alle huishoudens ligt het koopkrachteffect tussen de -0,3 en +1,0% gemiddeld per jaar. Voor bepaalde groepen kan de spreiding nog verder oplopen tot een koopkrachtachteruitgang van meer dan 5,2% gemiddeld per jaar (alleenverdieners) of een koopkrachtvooruitgang meer dan van 3,8% gemiddeld per jaar (uitkeringsgerechtigden).

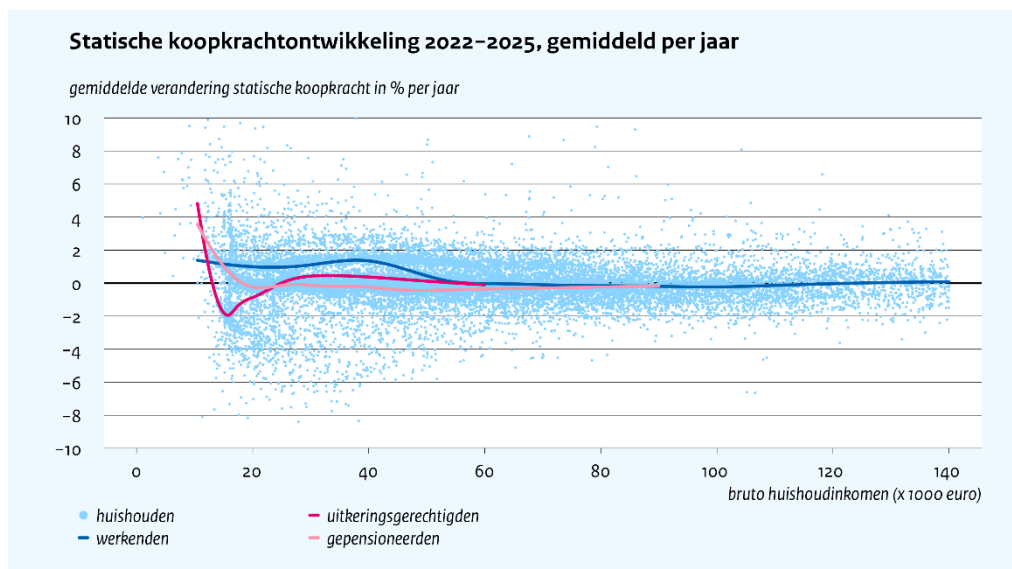
Middeninkomens en lagere middeninkomens gaan er als gevolg van het beleidspakket met 0,3% per jaar het meest op vooruit. Zij profiteren meer van het introduceren van de draagkrachtkorting dan hogere inkomensgroepen en hebben minder last van het afschaffen van de algemene heffingskorting in vergelijking met de laagste inkomensgroep. Het verlagen van het tarief eerste schijf in de inkomstenbelasting verbetert de koopkracht van alle inkomensgroepen in ongeveer dezelfde mate. De vierde 20%-groep gaat er in doorsnee iets op achteruit. Dit zijn voornamelijk tweeverdieners die relatief veel algemene heffingskorting kregen doordat de tweede verdiener een lager inkomen heeft, maar relatief weinig draagkrachtkorting ontvangen als gevolg van een relatief hoog huishoudinkomen. Het splitsingsstelsel heeft voor de meeste inkomensgroepen een redelijk neutraal effect op de koopkracht. Alleen voor de hoogste inkomensgroep is er een klein positief koopkrachteffect doordat het inkomen verdeeld kan worden over beide partners en er bijvoorbeeld niet of minder belasting met het toptarief wordt betaald.

Met het beleidspakket van de SGP gaat de koopkracht van werkenden en gepensioneerden (+0,2% per jaar) er op vooruit, terwijl die van uitkeringsgerechtigden daalt (-0,4% per jaar). Werkenden profiteren meer van de draagkrachtkorting dan ze last hebben van het afschaffen van de algemene heffingskorting. Voor gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden zijn de koopkrachteffecten van beide maatregelen ongeveer in balans. Gepensioneerden hebben ten opzichte van werkenden met kinderen geen last van aanpassingen in de kinderopvangtoeslag, waardoor het totale doorsnee koopkrachteffect van beide groepen ongeveer gelijk is. Uitkeringsgerechtigden hebben in totaliteit een negatief koopkrachteffect, wat deels veroorzaakt is door het halveren van de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget. De spreiding is voor uitkeringsgerechtigden ook het grootst: een klein deel gaat er meer dan 3,8% per jaar op vooruit. Het gaat hier veelal om paren met meerdere kinderen, die weinig algemene heffingskorting kunnen verzilveren en relatief veel draagkrachtkorting krijgen.

Het introduceren van de draagkrachtkorting zorgt ervoor dat de koopkracht van alleenverdieners (+1,1% per jaar) ten opzichte van het basispad meer verbetert dan die van alleenstaanden (+0,4%) en tweeverdieners (-0,1%). Daarnaast profiteren alleenverdieners relatief iets meer van de verhoging van de kinderbijslag. De spreiding in het koopkrachteffect is voor alleenverdieners wel het grootst van alle groepen: zo gaat 5% van de alleenverdieners er 5,2% per jaar of meer op achteruit.

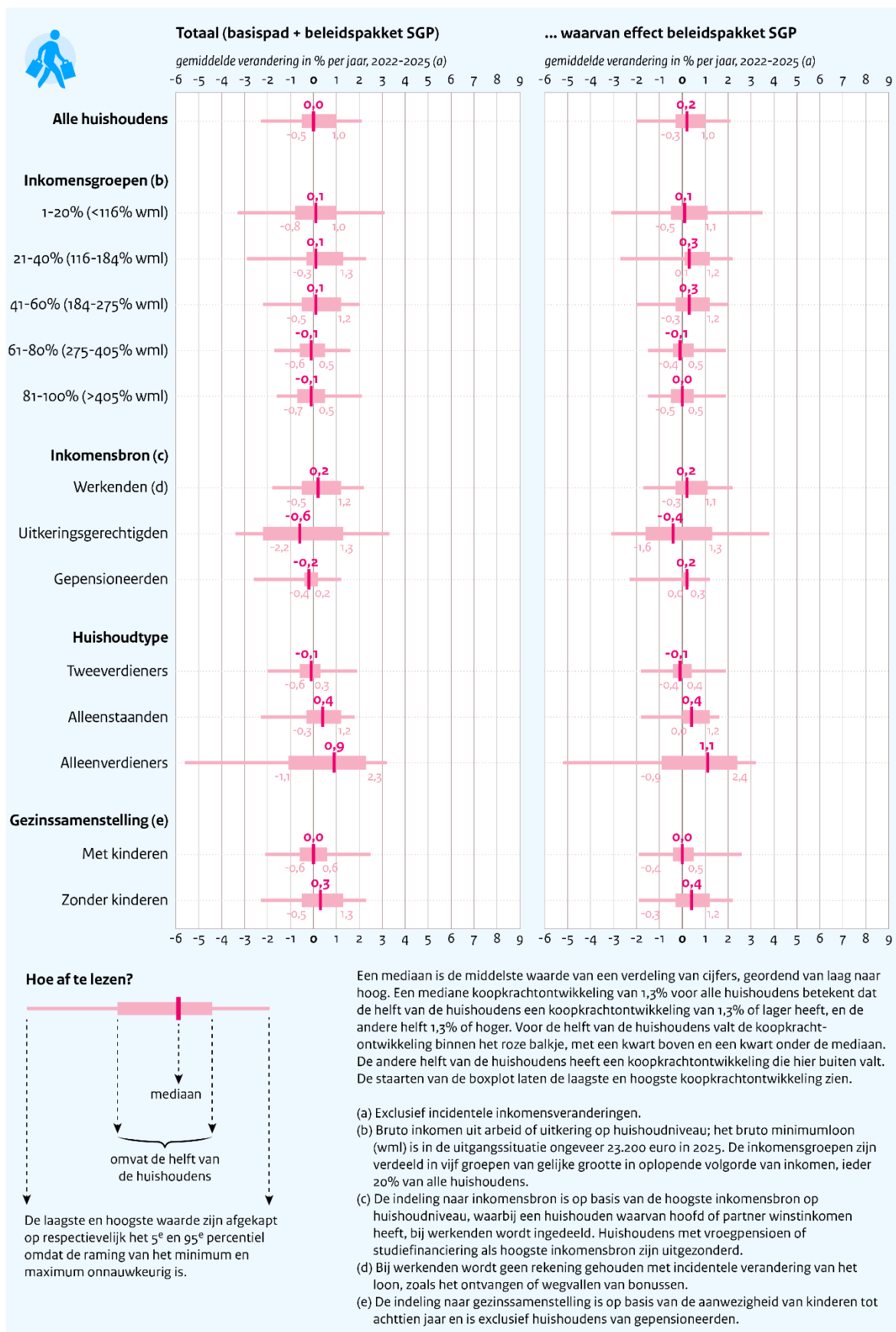
Ten slotte pakt het koopkrachteffect van huishoudens zonder kinderen (+0,4% per jaar) iets beter uit dan voor huishoudens met kinderen (0,0% per jaar). Huishoudens met kinderen hebben (in vergelijking met huishoudens zonder kinderen) met name nadeel van aanpassingen in de kinderopvangtoeslag en het halveren van alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget. Daar staat een verhoging van de kinderbijslag tegenover.

Figuur 9.1 Koopkrachtontwikkeling basispad inclusief beleidspakket SGP, gemiddeld per jaar ²⁶

²⁶ Koopkracht naar inkomensbron en huishoudinkomen, mutaties in %, gemiddeld per jaar.

Figuur 9.2 Boxplot koopkrachtontwikkeling basispad inclusief beleidspakket SGP, gemiddeld per jaar

9.6 Langetermijnbeleidseffecten op inkomensverdeling

Het beleidspakket van de SGP leidt per saldo tot meer inkomensgelijkheid op de lange termijn dan in het basispad. Ten opzichte van het basispad ligt de Gini-coëfficiënt 0,2% lager.

Tabel 9.7 Langetermijneffecten op de inkomensverdeling van beleidspakket SGP

	Basispad (a)	Effect beleidspakket (b)	Beleidspakket + basispad (c)
% (positief = minder inkomensgelijkheid)			
Mutatie in de Gini-coëfficiënt	0,6	-0,2	0,4
(a) Basispad geeft de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt weer in het basispad in de structurele situatie, waarbij doorlopend beleid is afgekept in 2060. (b) Effect beleidspakket toont het effect van het beleidspakket op de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt. (c) Basispad + beleidspakket geeft de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt weer voor het basispad inclusief de effecten van het voorgestelde beleidspakket.			

De toename in inkomensgelijkheid is vooral het gevolg van fiscale maatregelen en maatregelen op het terrein van de sociale zekerheid. In het beleidspakket van de SGP wordt de algemene heffingskorting vervangen door een draagkrachtkorting. De draagkrachtkorting verlaagt de Gini-coëfficiënt meer dan het afschaffen van de algemene heffingskorting de Gini-coëfficiënt verhoogt. Het halveren van de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget verhoogt daarentegen de Gini-coëfficiënt.

9.7 Structurele werkgelegenheidseffecten

In totaal verlagen de maatregelen van de SGP de structurele werkgelegenheid in uren met 0,2%. Deze daling is het gevolg van fiscale maatregelen. Maatregelen gerelateerd aan het pensioenstelsel, de sociale zekerheid en het actief arbeidsmarktbeleid leiden tot een stijging van de structurele werkgelegenheid.

Tabel 9.8 Effecten van beleidspakket SGP op de structurele werkgelegenheid in uren

	Effect beleidspakket
verandering t.o.v. basispad in %	
Werkgelegenheid in uren	-0,2
...waarvan fiscaal	-1,0
...waarvan sociale zekerheid/arbeidsmarktbeleid	0,1
...waarvan pensioen	0,8
(a) Door afronding kan het totaal afwijken van de som van de onderdelen. (b) 0,1% staat ongeveer gelijk aan 7500 voltijdsbanen.	

Binnen de fiscale maatregelen zorgt met name de introductie van het splitsingsstelsel voor minder gewerkte uren. Tweede verdieners krijgen dan te maken met hetzelfde (doorgaans hogere) marginale tarief als

de eerste verdiener. Tweede verdieners reageren sterker op financiële prikkels dan eerste verdieners, waardoor per saldo het aantal gewerkte uren daalt.

Bij de maatregelen gerelateerd aan het pensioenstelsel zorgt met name de verhoging van de AOW-leeftijd voor een hogere werkgelegenheid. Ook de introductie van een flexibele AOW-leeftijd, waarbij personen hun AOW tot drie jaar later in kunnen laten gaan, leidt tot een toename van de werkgelegenheid. Een deel van de ouderen werkt dan langer door.

Op het terrein van de sociale zekerheid en arbeidsmarktbeleid leiden het inperken van de duur dan wel de hoogte van enkele uitkeringen tot meer werkgelegenheid. Dit betreft met name het inperken van de duur van de WW-uitkeringen en het maximeren van de grondslag van de WIA-uitkering op twee keer het minimumloon. Het verkorten van de loondoorbetaling bij ziekte tot anderhalf jaar leidt juist tot een afname van de werkgelegenheid.²⁷

²⁷ De invloed van het verkorten van de loondoorbetaling bij ziekte op de structurele werkgelegenheid is het gevolg van het feit dat re-integratie van zieke medewerkers effectiever is op het moment dat zij onder de verantwoordelijkheid vallen van een werkgever. De instroom in de WIA wordt daardoor hoger wanneer de loondoorbetalingsplicht wordt ingekort.

9.8 Financiële lasten voor toekomstige generaties

Het beleidspakket van de SGP verlaagt de financiële lasten voor toekomstige generaties ten opzichte van het basispad. Het houdbaarheidssaldo verbetert met 0,1% bbp tot -2,3% bbp. De SGP verlaagt structureel de overheidsuitgaven, vooral aan sociale zekerheid en zorg. De sterkere koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting verlaagt de uitgaven aan AOW-uitkeringen.²⁸ De SGP verlicht ook structureel de lasten, vooral voor gezinnen, maar de overheidsinkomsten dalen minder sterk dan de overheidsuitgaven. Het beleidspakket van de SGP verlaagt de structurele werkgelegenheid: omdat minder mensen gaan werken en belasting betalen, verhoogt dit de lasten voor toekomstige generaties.

Ten opzichte van het basispad neemt het netto profijt dat burgers hebben van de overheid, in de komende kabinetsperiode en tot 2060 af, maar neemt het netto profijt vanaf 2060 toe.²⁹ Doordat het beleidspakket van de SGP de uitgaven meer verlaagt dan dat het de lasten verlicht, is het effect op het netto profijt negatief. Vanaf 2060 wordt technisch verondersteld dat de overheidsfinanciën houdbaar worden gemaakt. Om dit te bereiken zijn minder ombuigingen of lastenverzwaringen nodig, waardoor het netto profijt vanuit de overheid toeneemt.

In 2060 komt de staatsschuld 3,0% bbp lager uit door het beleidspakket van de SGP. Doordat de overheidsinkomsten structureel hoger uitvallen dan de overheidsuitgaven, daalt de schuldprojectie van de SGP ten opzichte van het basispad.

²⁸ De pensioenrichtleeftijd wordt in lijn met de AOW-leeftijd verhoogd: voor een gelijkblijvend pensioeninkomen in verhouding tot het arbeidsinkomen kunnen de pensioenpremies op lange termijn daardoor dalen ten opzichte van het basispad.

²⁹ Het netto profijt is gerelateerd aan het overheidssaldo, maar de twee begrippen meten niet precies hetzelfde. Zo blijven EMU-relevante transacties met het buitenland (waaronder uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking en belastingen betaald door het buitenland) buiten het netto-profijtbegrip en bevat het netto profijt een toegerekend rendement op de kapitaalgoederenvoorraad van de overheid.

Tabel 9.9 Effecten op financiële lasten voor toekomstige generaties van beleidspakket SGP

	Basispad	Effect beleidspakket	Beleidspakket + basispad
	% bbp	% bbp	% bbp
Houdbaarheidssaldo	-2,4	0,1	-2,3
... waarvan structurele beleidsimpuls		0,2	
... waarvan doorwerkingseffecten (o.a. vergrijzing)		-0,1	
... waarvan effect structurele werkgelegenheid		-0,1	
Netto profijt van de overheid			
2022 - 2025	2,7	-0,1	2,6
2026 - 2059	2,3	-0,1	2,2
2060 en verder (a)	-0,5	0,1	-0,4
Overheidsschuld			
Schuldprojectie 2060 (b)	47,4	-3,0	44,4
(a) Inclusief de resterende houdbaarheidsopgave na 2060.			
(b) Aangenomen is een rente op staatsobligaties gebaseerd op de rentetermijnstructuur met UFR.			

A.8 SGP

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van het door de SGP aangeleverde beleidspakket en zijn effecten op de overheidsuitgaven en de lasten. De bedragen zijn ex-ante, in prijzen 2021 en betreffen afwijkingen ten opzichte van het basispad.

A.8.1 Uitgaven

De SGP houdt de overheidsuitgaven per saldo ongewijzigd in 2025. Na een opsomming van de uitgavenmaatregelen volgt een tabel.

Sociale zekerheid

- De SGP verhoogt de kinderbijslag. Dit is een intensivering van 0,8 mld euro. Er komt een bedrag van 1000 euro bij de geboorte van een vierde kind. Het restant van het budget betreft een generieke verhoging van de kinderbijslag. (SGP_153)
- De SGP verkort de loondoorbetaling bij ziekte naar 1,5 jaar. Na 1,5 jaar kan instroom in de WIA plaatsvinden. De overheidsuitgaven stijgen met 0,4 mld euro in 2025. Tegenover deze intensivering staan premie-inkomsten voor de overheid (SGP_152_b) en lagere niet-EMU-relevante werkgeverslasten (SGP_152_c). Omdat de re-integratieprikkels voor werkgevers afneemt, stijgen de WIA-uitgaven op de langere termijn met 0,5 mld euro, zonder dat daar hogere premie-inkomsten tegenover staan. De overheidsuitgaven stijgen daardoor in totaal met 0,9 mld euro structureel. (SGP_152_a)
- De SGP verhoogt de bedragen van het kindgebonden budget. Dit betreft een intensivering van 0,2 mld euro. (SGP_154)
- De SGP introduceert een week betaald rouwverlof, met een vergoeding van 100% van het loon tot aan 100% van het maximumdagloon. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (SGP_159)
- De SGP beperkt de maximale WW-duur tot één jaar. Ook verhoogt de SGP de uitkering naar 80% van het oude loon in de eerste twee maanden en naar 75% in de daarop volgende vier maanden. Voor het laatste half jaar blijft de uitkeringshoogte, met 70%, ongewijzigd. Tegelijkertijd past de SGP de opbouw van WW-rechten aan naar een halve maand per gewerkt jaar. Deze maatregel is een intensivering van 0,1 mld euro in 2025 en een ombuiging van 1,1 mld euro structureel. (SGP_161)
- De SGP halveert de alleenstaande-ouderkop in het kindgebonden budget. Dit betreft een lastenverzwaring van 0,5 mld euro. (SGP_155)
- De SGP verlaagt de kinderopvangtoeslag. Met deze maatregel worden de vergoedingspercentages van de tweede kindtabel verlaagd naar het niveau van de vergoedingspercentages van de eerste kindtabel. Dit is een ombuiging van 0,4 mld euro. (SGP_156)
- De SGP bouwt de kinderopvangtoeslag sneller af voor huishoudens met een inkomen vanaf ongeveer 85.000 euro. Dit is een ombuiging van 0,4 mld euro. (SGP_157)
- De SGP introduceert een vaste eigen bijdrage voor de kinderopvang van 50 euro per maand. Dit is een ombuiging van 0,4 mld euro. (SGP_183)
- De SGP wil de mogelijkheid bieden om de AOW tot maximaal drie jaar later actuarieel neutraal in te laten gaan. Op korte termijn is er ex-ante sprake van een ombuiging van 0,2 mld euro in 2025, omdat een deel van de 'nieuwe' AOW-gerechtigden kiest voor latere opname. Na verloop van tijd speelt het effect van de hogere uitkeringen, wegens actuariële neutraliteit, een toenemende rol. Daardoor leidt dit structureel tot een ex-ante intensivering van 0,1 mld euro. (SGP_163_a)
- De SGP maximeert de hoogte van de ZW-uitkering (bovenwettelijke uitkering) op het sociaal minimum. Dat is een ombuiging in de sociale zekerheid van 0,2 mld euro. (SGP_167)

- De SGP verlaagt het maximumdagloon in de WIA naar 200% wml. De besparing is 0,1 mld euro in 2025 en 0,6 mld euro structureel. (SGP_168)
- De SGP verhoogt de AOW-leeftijd met een maand in 2025. Dit leidt in dat jaar tot een ombuiging van de uitkeringen van 0,2 mld euro en een beperkte ombuiging van uitkeringen aan AOW-gerechtigden in het buitenland. Daarentegen zal het beroep op arbeidsongeschiktheids-, WW- en bijstandsuitkeringen stijgen, wat leidt tot een intensivering van 0,1 mld euro in 2025. Ook is er een beperkte lastenverhoging (SGP164_c), omdat men langer AOW-premie betaalt. (SGP_164_a, SGP_164_b, SGP_164_e)
- De SGP schaft de kinderopvangtoeslag af voor kinderen tot 1 jaar. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (SGP_158)
- De SGP perkt het aanvullend geboorteverlof in tot twee weken. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (SGP_160)
- De SGP verhoogt de koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting naar een 10/12e koppeling. In combinatie met SGP_164 waarbij de AOW leeftijd in 2025 naar 67+1 maand wordt verhoogd, komt de AOW-leeftijd in 2060 10 maanden hoger uit dan in het basispad. Structureel leidt tot een ombuiging van de uitkeringen van 1,9 mld euro en een ombuiging van 0,1 mld euro van uitkeringen aan AOW-gerechtigden in het buitenland. Daarentegen zal het beroep op arbeidsongeschiktheids-, WW- en bijstandsuitkeringen stijgen, wat structureel leidt tot een intensivering van 0,8 mld euro. Ook is er een lastenverhoging (SGP165_c), omdat men langer AOW-premie betaalt. (SGP_165_b, SGP_165_a, SGP_165_e)

Zorg

- De SGP heeft de intentie om bestuurlijke akkoorden af te sluiten met werkgevers, werknemers, zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten om de lonen in de zorg te verhogen. Dit is een intensivering van 0,5 mld euro in de Zvw, 0,4 mld euro in de Wlz en 0,2 mld euro in de Wmo/jeugdzorg. De totale intensivering is 1,1 mld euro. (SGP_123_a, SGP_123_b, SGP_123_c, SGP_123_d)
- De SGP standaardiseert de gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders onderling en tussen zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Vanwege implementatiekosten is dit een intensivering van 0,2 mld euro in 2025. De structurele ombuiging is 0,4 mld euro. (SGP_128)
- De SGP intensificeert taakstellend 0,2 mld euro in de Stimuleringsregeling Wonen en Zorg (SWZ). (SGP_146)
- De SGP intensificeert 0,4 mld euro in het gemeente- en provinciefonds, zie maatregel SGP_215_a. Omdat gemeenten vrijheid hebben bij het besteden van de middelen van het gemeentefonds, is verondersteld dat de intensivering deels neerslaat bij zorg. Dit is een intensivering van 0,2 mld euro in Wmo/jeugdzorg. (SGP_215_b, SGP_215_c)
- De SGP intensificeert taakstellend 0,1 mld euro in wooncombinaties voor ouderen en jongeren. (SGP_132)
- De SGP introduceert een objectief verdeelmodel, waarmee het macrobudget voor de gehandicaptenzorg binnen de Wlz wordt verdeeld tussen de regio's. Dit is een structurele ombuiging van 0,2 mld euro. Vanwege aanloopkosten is er een beperkte intensivering in 2025. De structurele besparing is onzeker omdat er nog onderzoek nodig is naar kwantitatieve informatie voor het model en er passende instrumenten nodig zijn voor zorgkantoren om de kosten te beïnvloeden. (SGP_135)
- De SGP voert een kostenbeheersingsinstrument in de Zvw in, waarbij een onafhankelijke autoriteit de wettelijke opdracht krijgt om de groei van de zorgkosten te beperken tot de groei uit hoofde van demografie en lonen en prijzen. Bij overschrijding van het maximale groeipercentage heeft de autoriteit het mandaat om het pakket te beperken. Als flankerend beleid intensificeert de SGP in

- onderzoek naar de effectiviteit en kosteneffectiviteit van zorg in het basispakket, om beter onderbouwde pakketkeuzes te kunnen maken. Dit is een ombuiging van 0,8 mld euro. (SGP_214)
- De SGP schaft het abonnementstarief in de Wmo af en introduceert een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo met een vermogensinkomensbijtelling van 4%. De maatregel leidt tot een ombuiging van 0,3 mld euro. Het gaat deels om een verschuiving van collectieve naar private zorguitgaven. De rijksbijdrage aan het gemeentefonds neemt af met de helft van de ombuiging als gevolg van het afschaffen van het abonnementstarief in de Wmo, en het saldo lokale overheden verbetert met de andere helft. Het is onzeker of het afschaffen van het abonnementstarief in de Wmo in 2025 gehaald wordt vanwege uitvoeringsproblemen bij het CAK. (SGP_144_a)
 - De SGP verplicht zorgverzekeraars om alle niet-concurrentiegevoelige onderdelen (inkoop en verantwoording) van hun contracten met zorgaanbieders te standaardiseren. Dit is een ombuiging van 0,2 mld euro in 2025 en 0,3 mld euro structureel. (SGP_139)
 - De SGP stelt meerjarige contracten en budgetafspraken in de Wlz verplicht. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (SGP_134)
 - De SGP wil de indicatiestelling in de ongecontracteerde wijkverpleging (exclusief palliatieve zorg en pgb) door onafhankelijke (gecontracteerde) wijkverpleegkundigen laten doen. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (SGP_145)
 - De SGP voert een algeheel verbod op alcoholreclame in. Dit leidt tot een ombuiging van 0,1 mld euro in 2025. (SGP_129)
 - De SGP schaft de vergoeding af voor behandelingen en verrichtingen geleverd door tweedelijnszorgaanbieders die doelmatiger in de eerstelijnszorg of thuis geleverd kunnen worden. Tweedelijnszorgaanbieders kunnen die behandelingen niet meer declareren. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (SGP_143)
 - De SGP breidt het bestaande beleid van prijsonderhandelingen bij pakketbesluiten uit naar alle nieuwe dure geneesmiddelen (uitgaven meer dan 40 mln euro per jaar per middel of meer dan 50.000 euro per behandeling en totale uitgaven meer dan 10 mln euro). Dit is een beperkte ombuiging in 2025 en een ombuiging van 0,1 mld euro structureel. (SGP_142_a)
 - De SGP geeft gemeenten de taak valpreventieprogramma's aan te (laten) bieden voor hun inwoners van 65 jaar en ouder. Hiervoor intensificeert de SGP in de Wmo. Deze programma's leiden tot besparingen in de Zvw en Wlz. Per saldo is er een beperkte ombuiging. (SGP_133_a, SGP_133_b, SGP_133_c)
 - De SGP brengt de huidige medisch specialisten in loondienst onder het bezoldigingsmaximum van de WNT. Dit is een beperkte ombuiging in 2025. De structurele ombuiging is 0,1 mld euro. (SGP_217)
 - De SGP hevelt de verstrekking van extramurale hulpmiddelen over van de Wmo naar de Zvw voor thuiswonenden (inclusief thuiswonende Wlz- en JW-cliënten). Deze maatregel heeft per saldo geen budgettair effect. Wel vindt er een verschuiving plaats van 0,3 mld euro van de Wmo naar de Zvw. (SGP_141_a, SGP_141_b)

Openbaar bestuur

- De SGP intensificeert 0,4 mld euro in het gemeente- en provinciefonds met het oog op hogere uitgaven aan Wmo en jeugdzorg (0,2 mld euro), compensatie voor eigen bijdragen Wmo voor mantelzorgers (0,1 mld euro) en compensatie voor eigen bijdragen voor huishoudens in Wmo, Wlz en Zvw met opgroeiende kinderen (0,1 mld euro). Omdat gemeenten vrijheid hebben bij het besteden van de middelen van het gemeentefonds, is verondersteld dat de intensivering deels neerslaat bij openbaar bestuur (0,2 mld euro) en deels bij zorg (SGP_215_b, SGP_215_c). (SGP_215_a)
- De SGP schaft het abonnementstarief in de Wmo af en introduceert een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo met een vermogensinkomensbijtelling van 4%. Vanwege grotere administratieve lasten bij het CAK is er sprake van een beperkte intensivering bij het openbaar bestuur. (SGP_144_c)

- De SGP buigt de uitgaven aan het Nationaal Groeifonds met een kwart (1 mld euro in 2025) om. Dit betekent een ombuiging van 0,2 mld euro bij openbaar bestuur. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. (SGP_171_a, SGP_171_b)
- De SGP beperkt taakstellend de uitgaven bij het Rijk en zbo's via een apparaatskorting en zondert defensie hiervan uit. Dit betekent een totale ombuiging van 0,4 mld euro. Deze besparing slaat grotendeels neer bij het openbaar bestuur (0,2 mld euro) en deels bij veiligheid en bereikbaarheid. (SGP_101_b, SGP_101_d) (SGP_101_a)

Onderwijs

- De SGP verhoogt de lumpsum van het hoger onderwijs met 0,1 mld euro. (SGP_115)
- De SGP heeft de intentie om bestuurlijke akkoorden af te sluiten met bonden, scholen en werknemers in de onderwijssector om de lonen van startende docenten in het primair onderwijs gelijk te trekken met de lonen van startende docenten in het voorgezet onderwijs. Verder wil de partij de salarissen van schoolleiders in het primair onderwijs verhogen. De hiervoor benodigde middelen worden beschikbaar gesteld door middel van de verhoging van de lumpsum van het primair onderwijs. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (SGP_116)
- De SGP stelt 0,1 mld euro beschikbaar voor de omscholing van personen met zware beroepen. (SGP_216)
- De SGP intensificeert 0,1 mld euro in onderzoek naar duurzame energie in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 0,5 mld euro tot en met 2030. (SGP_111_a)
- De SGP verbreedt de aanvullende beurs zodat studenten met ouders met een verzamelinkomen tot 73.000 euro recht hebben op een aanvullende beurs. De inkomensgrens voor de maximale aanvullende beurs wordt verhoogd van ongeveer 33.000 euro naar 40.800 euro. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro in 2025 en 0,2 mld euro structureel. Het budgettaire effect van deze maatregel groeit langzaam in vanwege de prestatiebeurssystematiek. (SGP_117)
- De SGP wil het onderwijsachterstandenbeleid versoberen. Deze ombuiging is 0,2 mld euro. (SGP_118)
- De SGP verplicht de Nederlandse taal in bacheloropleidingen. Hierdoor neemt het aantal internationale studenten af. Dit is een ombuiging van 0,2 mld euro. (SGP_121)
- De SGP verlaagt de lumpsum in het voortgezet onderwijs. De partij verlaagt hiervoor het aantal lesuren met 43 uur. Een gedeelte hiervan wordt ingezet voor het uitbreiden van de voorbereidingstijd voor docenten. Per saldo is dit een ombuiging van 0,1 mld euro in 2025 en structureel 0,3 mld euro. (SGP_119)

Overdrachten aan bedrijven

- De SGP intensificeert 0,1 mld euro in innovatieregelingen voor het mkb in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 0,5 mld euro tot en met 2030. (SGP_169)
- De SGP intensificeert 0,1 mld euro in de publiek-private samenwerking op het gebied van digitale innovatie in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 0,5 mld euro tot en met 2030. (SGP_170)
- De SGP buigt de uitgaven aan het Nationaal Groeifonds met een kwart (1 mld euro in 2025) om. Dit betekent een ombuiging van 0,4 mld euro op overdrachten aan bedrijven. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. (SGP_171_d)
- De SGP kort op subsidies. Deze subsidietaakstelling leidt tot een ombuiging van 0,3 mld euro op overdrachten aan bedrijven. (SGP_176_b)

Internationale samenwerking

- De SGP intensificeert 0,2 mld euro in ontwikkelingshulp. (SGP_172)
- De SGP kort op subsidies. Deze subsidietaakstelling leidt tot een ombuiging van 0,1 mld euro op internationale samenwerking. (SGP_176_c)

Veiligheid

- De SGP intensificeert 0,3 mld euro onder andere in de politie (waaronder wijkagenten) en het Openbaar Ministerie. (SGP_104)
- De SGP beperkt taakstellend de uitgaven bij het Rijk en zbo's via een apparaatskorting en buigt 0,1 mld euro om op veiligheid. (SGP_101_b)

Bereikbaarheid

- De SGP intensificeert in verkeersveiligheid, regionaal openbaar vervoer en overstappunten voor auto's op openbaar vervoer. Deels is dit een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds. Dit is een intensivering van 0,3 mld euro in 2025 en 0,1 mld euro structureel. In totaal is de intensivering 1,0 mld euro tot en met 2030. (SGP_108_a, SGP_108_b)
- De SGP maakt het gebruik van het openbaar vervoer gratis voor kinderen in de leeftijdsgroep 4 tot en met 12 jaar. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (SGP_109)
- De SGP buigt de uitgaven aan het Nationaal Groeifonds met een kwart (1 mld euro in 2025) om. Dit betekent een ombuiging van 0,3 mld euro bij bereikbaarheid. Deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. (SGP_171_c)
- De SGP beperkt taakstellend de uitgaven bij het Rijk en zbo's via een apparaatskorting en buigt beperkt om op bereikbaarheid. (SGP_101_d)

Defensie

- De SGP verhoogt het defensiebudget met 1,5 mld euro. (SGP_106)

Klimaat en milieu

- De SGP stelt 0,2 mld euro beschikbaar voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds, deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 1,0 mld euro tot en met 2030. (SGP_112)
- De SGP stelt 0,1 mld euro beschikbaar voor bronmaatregelen om de stikstofuitstoot te verlagen in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds, deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 0,5 mld euro tot en met 2030. (SGP_174)
- De SGP intensificeert 0,1 mld euro in subsidies voor innovatie in duurzame energie in 2025. Dit is een alternatieve invulling van het Nationaal Groeifonds, deze maatregel heeft geen structureel budgettair effect. In totaal is de intensivering 0,5 mld euro tot en met 2030. (SGP_111_b)
- De SGP verlaagt de uitgaven aan de SDE++. Dit is door juridische aangelegene verplichtingen een ombuiging van 0,2 mld euro in 2025 en 0,5 mld euro structureel. (SGP_113)
- De SGP kort op subsidies. Deze subsidietaakstelling leidt tot een ombuiging van 0,1 mld euro op milieu. (SGP_176_a)

Overig

- De SGP buigt 0,5 mld euro om op de publieke omroep. (SGP_175)

Tabel A.15 Netto intensiveringen ten opzichte van het basispad in 2025, ex ante, mld euro

(+) betekent intensivering, (-) betekent ombuiging.	2025
Sociale zekerheid	-0,8
Intensivering kinderbijslag (SGP_153)	0,8
Loondoorbetaling bij ziekte verkorten naar 1,5 jaar (uitkeringen) (SGP_152_a)	0,4
Intensivering kindgebonden budget (SGP_154)	0,2
Een week betaald rouwverlof (SGP_159)	0,1
WW korter, hoger en getrapt, opbouw naar halve maand per gewerkt jaar (SGP_161)	0,1
Halveren alleenstaande-ouderkop kindgebonden budget (SGP_155)	-0,5
Kinderopvangtoeslag (tweede kindtabel gelijk aan eerste kindtabel) (SGP_156)	-0,4
Kinderopvangtoeslag hoge inkomens beperken (SGP_157)	-0,4
Introductie eigen bijdrage kinderopvang (SGP_183)	-0,4
Flexibele AOW-leeftijd: tot drie jaar later (SGP_163_a)	-0,2
Verlaging ZW-uitkering naar 70% wml (SGP_167)	-0,2
WIA maximeren op 200% wml-niveau (SGP_168)	-0,1
Versnelde stijging AOW-leeftijd (SGP_164_a, SGP_164_b, SGP_164_e)	-0,1
Kinderopvangtoeslag vervalt voor kinderen tot 1 jaar (SGP_158)	-0,1
Aanvullend geboorteverlof inperken tot twee weken (SGP_160)	-0,1
AOW-leeftijd: naar 10/12e koppeling levensverwachting (SGP_165_b, SGP_165_a, SGP_165_e)	0,0
Zorg	0,0
Verhoging zorglonen met bestuurlijk akkoord (SGP_123_a, SGP_123_b, SGP_123_c, SGP_123_d)	1,1
Gegevensuitwisseling in de zorg standaardiseren (SGP_128)	0,2
Intensiveren Stimuleringsregeling Wonen en Zorg (SWZ) (SGP_146)	0,2
Verhoging gemeente- en provinciefonds: intensivering Wmo/jeugdzorg (SGP_215_b, SGP_215_c)	0,2
Intensivering wooncombinaties (SGP_132)	0,1
Introduceren objectief verdeelmodel gehandicaptenzorg binnen de Wlz (SGP_135)	0,0
Instrument voor beperken groei zorgkosten in Zvw, inclusief investering in kennisopbouw (SGP_214)	-0,8
Afschaffen abonnementstarief en invoeren inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (SGP_144_a)	-0,3
Standaardisatie inkoop- en verantwoordingseisen Zvw (SGP_139)	-0,2
Verplichten meerjarige contracten en budgetafspraken in de Wlz (SGP_134)	-0,1
Onafhankelijke indicatiestelling ongecontracteerde wijkverpleging (SGP_145)	-0,1
Totaalverbod alcoholreclame (SGP_129)	-0,1
Afschaffen vergoeding aanbieders in de tweedelijnszorg (SGP_143)	-0,1
Centrale inkoop genees- en hulpmiddelen voor dure geneesmiddelen (SGP_142_a)	0,0
Valpreventie bij 65-plussers (SGP_133_a, SGP_133_b, SGP_133_c)	0,0
Inkomen van medisch specialisten in loondienst gemaximeerd op WNT (SGP_217)	0,0
Eén centraal loket voor hulpmiddelen (SGP_141_a, SGP_141_b)	0,0

Openbaar bestuur	-0,2
Verhoging gemeente- en provinciefonds: intensivering openbaar bestuur (SGP_215_a)	0,2
Afschaffen abonnementstarief en invoeren inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo, CAK (SGP_144_c)	0,0
Ombuiging Nationaal Groeifonds (openbaar bestuur lonen) (SGP_171_a, SGP_171_b)	-0,2
Apparaatskorting Rijk: openbaar bestuur (SGP_101_a)	-0,2
Onderwijs	0,0
Verhogen lumpsum ho (SGP_115)	0,1
Gelijktrekken salarissen startende docenten po en vo en verhogen salarissen schoolleiders in po (SGP_116)	0,1
Intensiveren omscholing zware beroepen (SGP_216)	0,1
Intensivering onderzoek duurzame energie (SGP_111_a)	0,1
Uitbreiden aanvullende beurs ho (SGP_117)	0,1
Versoberen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (SGP_118)	-0,2
Verplichten van de Nederlandse taal in bacheloropleidingen (SGP_121)	-0,2
Verlagen aantal lesuren in vo en meer voorbereidingstijd voor docenten (SGP_119)	-0,1
Overdrachten aan bedrijven	-0,5
Intensivering innovatieregelingen mkb (SGP_169)	0,1
Intensivering publiek-private samenwerking digitale innovatie (SGP_170)	0,1
Ombuiging Nationaal Groeifonds (subsidies bedrijven) (SGP_171_d)	-0,4
Subsidietaakstelling: overdrachten aan bedrijven (SGP_176_b)	-0,3
Internationale samenwerking	0,1
Intensiveren ontwikkelingssamenwerking (SGP_172)	0,2
Subsidietaakstelling: internationale samenwerking (SGP_176_c)	-0,1
Veiligheid	0,2
Intensivering politie en OM (SGP_104)	0,3
Apparaatskorting Rijk: veiligheid (SGP_101_b)	-0,1
Bereikbaarheid	0,1
Intensivering verkeersveiligheid en regionaal OV en overstappunten auto-ov (SGP_108_a, SGP_108_b)	0,3
Gratis openbaar vervoer voor kinderen van 4-12 jaar (SGP_109)	0,1
Ombuiging Nationaal Groeifonds (bereikbaarheid) (SGP_171_c)	-0,3
Apparaatskorting Rijk: bereikbaarheid (SGP_101_d)	0,0
Defensie	1,5
Intensivering defensie (SGP_106)	1,5
Klimaat en milieu	0,1
Intensivering verduurzaming gebouwde omgeving (SGP_112)	0,2

Intensivering bronmaatregelen stikstofuitstoot (SGP_174)	0,1
Intensivering subsidies innovatie duurzame energie (SGP_111_b)	0,1
Verlagen SDE++ (SGP_113)	-0,2
Subsidietaakstelling: milieu (SGP_176_a)	-0,1
Overig	-0,5
Ombuiging publieke omroep (SGP_175)	-0,5

A.8.2 Lasten

De SGP houdt de beleidsmatige lasten per saldo ongewijzigd in 2025. Het betreft daarbij de beleidsmatige lastenontwikkeling (blo) zoals gedefinieerd in het achtergronddocument bij de MEV 2021⁸². De lastenontwikkeling is opgebouwd uit een verlaging van 2,0 mld euro voor gezinnen, een verhoging van 1,5 mld euro voor bedrijven en een verhoging van 0,5 mld euro voor het buitenland. Hieronder worden de lastenmaatregelen opgesomd en gevolgd door een tabel.

Inkomen en arbeid

- De SGP introduceert een draagkrachtkorting voor huishoudens. De draagkrachtkorting bedraagt 5700 euro voor paren. Alleenstaanden krijgen 70% van het bedrag voor paren: 3990 euro. De draagkrachtkorting wordt op basis van het huishoudinkomen afgebouwd met 5,6% tussen 40.000 en 100.000 euro. Voor gepensioneerden is de draagkrachtkorting 2215 euro per paar en is de afbouw 2,8%. Personen met een bijstandsuitkering ontvangen dezelfde uitkering als in het huidige stelsel en ontvangen geen draagkrachtkorting. Dit is een lastenverlichting van 23,1 mld euro. (SGP_177)
- De SGP introduceert een splitsingsstelsel. De belastbare inkomens van beide partners in een huishouden worden opgeteld en vervolgens aan elk van de partners voor de helft toegekend als grondslag voor de belastingheffing. Dit is een lastenverlichting van 2,6 mld euro in 2025 en 2,4 mld euro structureel. (SGP_179)
- De SGP verlaagt de Aof-premie voor werkgevers. Dit is een lastenverlichting van 1,8 mld euro. (SGP_188)
- De SGP verlaagt het tarief van de eerste schijf van de inkomstenbelasting naar 36,79%. Dit is een lastenverlichting van 1,1 mld euro. (SGP_178)
- De SGP schaft de algemene heffingskorting af. Deze maatregel werkt niet door in de hoogte van de bijstand en AOW. Dit is een lastenverzwaring van 22,0 mld euro. (SGP_180)
- De SGP verlaagt de aftoppingsgrens voor pensioenpremies naar 80.000 euro. De beperking van de premieaftrek leidt tot een lastenverzwaring van 1,2 mld euro in 2025. Op lange termijn zijn de belastbare pensioenuitkeringen lager door een lagere premie-inleg. Structureel leidt dit tot een lastenverlichting van 0,1 mld euro. (SGP_182_b, SGP_182_c, SGP_182_f)
- De SGP schaft de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijkloonregeling af. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,7 mld euro in 2025 en 0,2 mld euro structureel. (SGP_186)
- De SGP schaft de 30%-regeling en de vrijstelling extraterritoriale kosten (ETK) voor ingekomen werknemers af. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,5 mld euro. (SGP_184)
- De SGP verkort de loondoorbetaling bij ziekte naar 1,5 jaar. Na 1,5 jaar kan instroom in de WIA plaatsvinden. Tegenover de overheidsuitgaven (SGP_152_a), uitgezonderd de met 0,5 mld euro structureel gestegen WIA-uitgaven als gevolg van de verminderde re-integratieprikkels, staan premie-inkomsten. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro in 2025. De maatregel gaat gepaard met lagere niet-EMU-relevante werkgeverslasten (SGP_152_c). (SGP_152_b)

⁸² Badir, M. en M. van Kempen, 2020, Herdefiniëring beleidsmatige lastenontwikkeling, CPB Achtergronddocument, Den Haag. ([link](#))

- De SGP verlaagt de mkb-winstvrijstelling naar 12%. Dit is een lastenverzwaring van 0,2 mld euro in 2025 en 0,3 mld euro structureel. (SGP_187)
- De SGP schaft de middelingsregeling in de inkomstenbelasting af. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,2 mld euro. (SGP_189)
- De SGP verhoogt de AOW-leeftijd in 2025 met één maand. Dit leidt tot een ombuiging van de AOW-uitkeringen (SGP_162_a, SGP_164_e), en een intensivering op andere uitkeringen omdat hier meer beroep op gedaan zal worden (SGP_164_b). Omdat men hierdoor later AOW ontvangt en daardoor langer AOW-premie betaalt, leidt dit in 2025 tot een beperkte lastenverhoging. (SGP_164_c)
- De SGP verhoogt de koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting naar een 10/12e koppeling. In combinatie met SGP_164 waarbij de AOW leeftijd in 2025 naar 67+1 maand wordt verhoogd, komt de AOW-leeftijd in 2060 10 maanden hoger uit dan in het basispad. Dit leidt structureel tot een ombuiging van de AOW-uitkeringen (SGP165_a, SGP165_e), en een intensivering op andere uitkeringen omdat hier meer beroep op gedaan zal worden (SGP165_b). Omdat men hierdoor later AOW ontvangt en daardoor langer AOW-premie betaalt, leidt dit structureel ook tot een lastenverhoging van 0,4 mld euro. (SGP_165_c)

Vermogen en winst

- De SGP verhoogt taakstellend het budget voor de Regeling Vermindering Verhuurderheffing (RVV). Dit is een lastenverlichting voor bedrijven van 0,7 mld euro. (SGP_213)
- De SGP verlaagt het tarief in de eerste schijf van de vennootschapsbelasting taakstellend met 0,5 mld euro. (SGP_196)
- De SGP verhoogt de kleinschaligheidsaftrek (KIA) taakstellend met 0,2 mld euro. Dit is een lastenverlichting voor bedrijven. Een dergelijke verhoging van de KIA vergroot de kans op het verlenen van ongeoorloofde staatssteun. (SGP_198)
- De SGP verhoogt het tarief van de innovatiebox taakstellend met 0,3 mld euro. (SGP_190)
- De SGP scherpt de earningsstrippingmaatregel aan, waarbij de renteaftrek boven 1 mln euro wordt beperkt tot 25% van de gecorrigeerde winst. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,3 mld euro in 2025. (SGP_191)
- De SGP scherpt de CFC-regel voor laagbelaste buitenlandse inkomsten van multinationals aan en breidt deze uit naar actieve inkomsten, met als grens het tarief met de hoogst mogelijke budgettaire opbrengst. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,3 mld euro in 2025. (SGP_195)
- De SGP verhoogt het tarief binnen de minimumkapitaalregel met 2%-punt naar 11%. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro in 2025. (SGP_193)

Milieu

- De SGP voegt de energiebelasting en ODE samen tot één heffing. De tweede en derde schijf van het ODE-tarief worden verlaagd met circa 1 cent. Dit is een lastenverlichting voor bedrijven van 0,5 mld euro. (SGP_201)
- De SGP verhoogt de energie-investeringsaftrek (EIA), de milieu-investeringsaftrek (MIA) en de willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL) taakstellend met 0,1 mld euro. Dit is een lastenverlichting voor bedrijven. Een dergelijke verhoging van deze regelingen vergroot de kans op het verlenen van ongeoorloofde staatssteun. (SGP_197)
- De SGP voert een verpakkingenbelasting in. Dit is een taakstellende lastenverzwaring voor bedrijven van 1,8 mld euro. (SGP_200)
- De SGP voert een heffing in op de industriële uitstoot van stikstofoxiden, fijnstof en niet-methaan vluchtige organische stoffen. Dit is een taakstellende lastenverzwaring van 0,6 mld euro. (SGP_207)

- De SGP verhoogt de vliegbelasting taakstellend met 0,3 mld euro. Dit is een beperkte lastenverzwaring voor gezinnen en een lastenverzwaring van 0,1 mld euro voor bedrijven en 0,1 mld euro voor het buitenland. (SGP_199_a, SGP_199_b, SGP_199_c)
- De SGP voegt de energiebelasting en ODE samen tot één heffing. Het tarief van de vierde schijf van deze heffing wordt verhoogd. Dit is een taakstellende lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro. (SGP_202)
- De SGP schaft de vrijstelling van kolenbelasting af. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro in 2025 en 0 euro vanaf 2030, vanwege de ingang van de Wet verbod op kolen per 2030. (SGP_206)

Overig

- De SGP hevelt dagrecreatie over naar het algemene btw-tarief van 21%. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro voor gezinnen en 0,1 mld euro voor bedrijven. (SGP_209_a, SGP_209_b)
- De SGP voert een digitale dienstenbelasting in met een tarief van 5% over de bruto-opbrengst. Dit is een lastenverzwaring voor het buitenland van 0,4 mld euro in 2025. (SGP_192)
- De SGP verhoogt de kansspelbelasting taakstellend met 0,2 mld euro. (SGP_212)
- De SGP verhoogt de accijnzen op alcohol met circa 11,5%. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (SGP_210)
- De SGP verhoogt taakstellend de accijns op tabak. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (SGP_211)

A.8.3 Niet-EMU-relevante lasten

De SGP verlaagt de niet-EMU-relevante lasten met per saldo 0,4 mld euro in 2025. De verlaging is opgebouwd uit een ongewijzigd beeld voor gezinnen, een verlaging van 0,4 mld euro voor bedrijven en een ongewijzigd beeld voor het buitenland.

De volgende maatregelen hebben geen effect op het EMU-saldo.

Niet-EMU-relevant

- De SGP verkort de loondoorbetaling bij ziekte naar 1,5 jaar. Na 1,5 jaar kan instroom in de WIA plaatsvinden. De overheidsuitgaven (SGP_152_a) en premie-inkomsten (SGP_152_b) stijgen, maar de maatregel gaat gepaard met lagere werkgeverslasten. Dit is een niet-EMU-relevante lastenverlichting van 0,4 mld euro. (SGP_152_c)

Tabel A.16 Lastenmutaties ten opzichte van het basispad in 2025, ex ante, mld euro

(-) betekent lastenverlichting, (+) betekent lastenverzwaring.	2025
Inkomen en arbeid	-3,3
Introductie draagkrachtkorting (SGP_177)	-23,1
Introductie splitsingsstelsel (SGP_179)	-2,6
Verlagen Aof-premie (SGP_188)	-1,8
Verlagen tarief IB eerste schijf (SGP_178)	-1,1
Afschaffen Algemene Heffingskorting, zonder doorwerking Bijstand en AOW (SGP_180)	22,0
Aftoppingsgrens pensioenpremies naar 80.000 euro (SGP_182_b, SGP_182_c, SGP_182_f)	1,2
Afschaffen doelmatigheidsmarge gebruikelijk loon (SGP_186)	0,7
Afschaffen 30%-regeling en ETK-regeling (SGP_184)	0,5
Loondoorbetaling bij ziekte verkorten naar 1,5 jaar (premies) (SGP_152_b)	0,4

Verlagen mkb-winstvrijstelling (SGP_187)	0,2
Afschaffen middelingsregeling (SGP_189)	0,2
Versnelde stijging AOW-leeftijd, deel premies (SGP_164_c)	0,0
AOW-leeftijd: naar 10/12e koppeling levensverwachting, deel premies (SGP_165_c)	0,0
Vermogen en winst	-0,4
Verhogen Regeling Vermindering Verhuurderheffing (SGP_213)	-0,7
Verlagen lage tarief vennootschapsbelasting (SGP_196)	-0,5
Verhogen KIA (SGP_198)	-0,2
Verhogen tarief innovatiebox (SGP_190)	0,3
Aanscherpen earningsstrippingmaatregel (SGP_191)	0,3
Aanscherping en uitbreiding CFC-regel in de vennootschapsbelasting (SGP_195)	0,3
Aanscherpen minimumkapitaalregel (SGP_193)	0,2
Milieu	2,5
Verlagen tarieven tweede en derde schijf ODE (SGP_201)	-0,5
Verhogen EIA-, MIA- en VAMIL-regelingen (SGP_197)	-0,1
Invoeren verpakkingenbelasting (SGP_200)	1,8
Invoeren heffing op industriële luchtvervuiling (SGP_207)	0,6
Verhogen vliegbelasting (SGP_199_a, SGP_199_b, SGP_199_c)	0,3
Verhogen tarief vierde schijf ODE (SGP_202)	0,2
Afschaffen vrijstelling kolenbelasting (SGP_206)	0,1
Overig	1,3
Afschaffen verlaagd btw-tarief dagrecreatie (SGP_209_a, SGP_209_b)	0,5
Invoering digitale dienstenbelasting (SGP_192)	0,4
Verhogen kansspelbelasting (SGP_212)	0,2
Verhogen alcoholaccijns (SGP_210)	0,1
Verhogen tabaksaccijns (SGP_211)	0,1
Niet-EMU-relevant	-0,4
Loondoorbetaling bij ziekte verkorten naar 1,5 jaar (werkgeverslasten) (SGP_152_c)	-0,4